

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyóévi majus 15-től december végéig rendkívüli előfizetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszer küldve nyolcz- kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Április elejétől való számokkal már nem szolgálhatván, hasonló nehézség kikerülése végett siető megrendeléseket kérünk.

Szeck.

Tartalom. Kolozvár majus 16. 15. 14. Minőség a' királyföldön? Udvarhelyszék közgyűlése. Hírfűzér. Hirlapvilág. Nyilatkozat. Külföld. Hirdetm.

Kolozsvár maj. 16. Mai napon kezdve alólirt megszűntem az Erdélyi Híradó szerkesztését vezetni.

Huszonegy évvel ezelőtt alapítá az Erd. Híradót, mint első magyar lapot Erdélyben, a' tudós Pethe Ferencz. Résztét hiány miatt csak hamar megbukott.

1831-ben, e' hon ébredési korszakában vevém át szerkesztését. Tizenhét év alatt vajmi sokat változtak az idők, változtak az emberek; vajmi sokat kelle túrni a' mindig súlyos, ritkán nem halálosan nyomasztó, 's olykor kir. hercegi kéz vezette censura igája alatt; és küzdeni egy más erdélyi magyar lap nyílt rágalmai, titkos ármánykodási ellen. És ez ünnepeles perczen, távol a' hiuságnak még csak árnyékától is, lelkem önzéstelen meggyőződéséből nyilvánítom, hogy az Erd. Híradó, daczára a' reá, nem tudom mi okból, de kiválólag nehezült bilincseknek, soha sem tévesztette szent irányát: vivni ernyedetlenül a' magyar ellenzék zászlója alatt, a' burocracia száz karu óriása ellen, alkotmányos reformok mellett. Fáradozásimat a' közönség méltánylása követte: ezt kell hinnem a' tettleges pártoláshól, mely anynyi időn keresztül, válalatom iránt a' kor szelleme 's honi viszonyainkhoz képeest, folyvást hálára kötelezőleg nyilvánult.

'S én most búcsuzom e' lap szerkesztésétől; most, átalakulásunk döntő perceiben, midőn hazánk, fajunk a' „lenni vagy nem lenni“ mérlegén libeg 's a' nagy feladat kiküzdése minden becsületes erőt igénybe vesz; most, midőn a' soká börtönzött szellemvilágra felsütött végre a' sajtószabadság dicső napja.

Nem érdek- vagy nézet-összeütközések tétetik ezt velem, — legtávolabbról sem. Hanem kényszerit e' lépésre fizikai állapotom. Fejem felett az isteni gondviselés meglehető sorát engedé elszárnyalni az éveknak, 's hajlott korom 's a' munka és szenvedések sulya alatt megtört erőm, egészségem, hová tovább kezdik megvonni szolgálatukat lelkem bármily buzgó törekvéseinek tettlegesítésétől. Pedig küzdelem idején elfoglalva tartani az állomást, hol erősebb kar sikeresebben vivhatna, hazafiságtalannak tartom.

'S e' részben nyugottan lépek vissza; mert huzamos tapasztalás szülte hitem szerint, e' lap szerkesztését oly egyén kezeibe teszem le, kinek mind jelleme mind képessége biztosít arról, hogy az Erdélyi Híradó alkotmányos reformoknak, egyfelől visszaesés-, másfelől veszélyt hozó rombolástól óvakodó korszerű haladásnak leend ezután is, szivemből ohajtom 's reményem, erőteljesb organuma.

Igen; e' számon kezdve az Erdélyi Híradó tulajdonos szerkesztője felsőbb jóváhagyással: **Ocsvai Ferencz** ügyvéd, 's több év óta munkás szerkesztő társam.

Kit is a' tisztelt olvasó közönségnek ezenel oly szives kérelemmel mutatok bé: ajándékozzák meg őt azon részvékeny pártolással, melynek személyem iránti tanusításáért örök hála-mat viszem magányomba. **Méhes Sámuel.**

Mielőtt e' lap saját felelősségem alatti szerkesztésének elvállalására határozám magamat, két kérdés merült fel előttem.

Vajjon most, midőn minden jobb kebel reménye 's biztos kilátások szerint, csak néhány napot számlálhatunk addig, míg a' két Magyarhaza egyesülend, 's azzal a' jelenleg külön ország, Erdély, a' nagy Magyarhon egy részévé, Kolozsvár fővárosból vidéki városná leend, szükséges-e terjedelmesebb magyar politikai lapot adni ki ily vidékivé leendett városban?

És továbbá: vajjon számíthatok-e sikerre vállalatommal én, ki ismeretlenül lépek a' sorompók elé, kinek neve a' nagy közönség előtt idegen az irodalom Izraelében 's ki elfogulatlanul számot vetve enmagammal, alig talállok egyebet jó akaratnál, mire az előttem álló nehéz pályán támaszkodhassam?

Az első kérdést, hogy t. i. szükséges-e terjedelmesebb magyar politikai lapnak Kolozsvártt megjelenése az unio után is? — lelkem teljes meggyőződéséből csak hamar igenlőleg oldám meg.

Az uniot törvényben kimondani egy perc műve lehet 's a' magyar ministerium azonnal átveheti kormányzásunkat; ámde a' teljes egybeolvadásra hihetőleg még idő fog kelleni. A' köz- és magán életünkbe mély gyökereket vert régi formáknak ujakkali fölcserélése, a' rögtöni átalakulás által, nálunk sokkal inkább mint Magyarhonban, felbolygatott és sok tekintetben különböző érdekek és igényeknek új helyzetünkkel kibékítése; 's mert történetlapjaink tanusítása szerint, sokkal nagyobb szerepet játszott évezredes politikai életünkben a' viszzavonás daemona, mintsem oly nagyszerű életkérdést is, mint a' két hon egyesülése, e' hon öszses polgárainak általános egyetértésével 's teljes megnyugtatóval remélhetnénk megoldhatni, az unio megtörténte után is egy hamar aligha lecsillapulandó separatisticus ármánykodások ellensúlyozása, és végre nemzetiségünknek, mely most már igazán önerejére van bizva, anynyi különböző elemek irányában gyámolítása — mind igen fontos részletei éppen itt Kolozsvártt megjelenendő magyar lapok föladatának.

De épen e' föladat nagyszerűségének ily constatirozása tevé rám nézve még sokkal aggasztóbbá a' második kérdést, mely képességem 's lapomnak legnagyobb részben ettől függő fentarthatása körül forog.

Azonban ezt jelenben sem én sem más nem döntheti el; itélni fognak e' lap olvasói fölötte. Ők, kik a' szellemgyilkolás szomorú korszakában is fen tudák e' lapot tartani: a' sajtószabadság derűje alatt csak akkor vonandják meg tőlem pártolásukat, ha válalatomba anynyi életrevalóságot sem lennék képes önteni, menyinyinek kifejtésében e' lap körüli öt éves működésem ideje alatt én is tényező valék. Azon esetben szerényen viszzavonulok, másnak engedvén a' pályatért; mert hirlapkiadás többé a' magyar hazában sem monopolium.

En tehát felelős szerkesztő levék.

Mily szellemben fogom lapomat szerkesztetni? Engedje meg tisztelt olvasóm, hogy e' kérdésre röviden 's a' legnagyobb általánosság-

ban feleljek. Egyfelől, mert bizony már ennyire nyult soraimmalis érdekesebb olvasmányt szoritottam ki e' hasábokról; 's másfelől, mert én nem sokat építnék oly politicus belátására, ki határozott részletességgel ki merné jelölni: mik lesznek csak egy pár hónap mulva is a' teendők.

Két korszakot különböztetek meg: az unio előttit, mely adja isten, mentől rövidebb legyen; és az unio utánit.

Unio előtt minden törekvésem ez ohajtás valósitására lesz irányozva: **legyen unio!** rögtön, minden hoszzas czeremonia nélkül.

Unio utáni eljárásom vezérelveinek kijelölését talán jobb lenne akkorra halasztanom. Azonban némeiket most is bizvást megmondhatok.

Alkotmányos monarchia a' jelenleg is uralkodó házbóli koronás fő alatt, democraticus institutiok alapján. Pártolása a' jelenlegi magyar ministeriumnak mind addig, míg hű marad azon elvekhez, melyek kormányra emelték. Béke és rend polgári osztályok és nemzetiségek közt, de nem minden áron.

'S most egy pár szót a' modorról, mely napjainkban fontosabb szerepet játszik, mint valaha.

Nem szeretek a' dolgokból nagyobbat csinálni a' valóságnál; sujtásos ivadék vagyok 's még sem szeretem a' nagy füstöt. Azon emberek modorát, kik egy kígyó sziszegésének elfojtására mindjárt ágyukat használóának, 's egy felrezzent nyul elébe legalább is egy pár lovas ezredet szeretnének állítani, nem követem. Ámde azért hazám, nemzetem és királyom ellen intézett ármányt kiméletlenül sujtani, minden hatalmamban álló eszközökkel meghiusítani törekedni, anynyi elszántságot érzek magamban, mikép szavaimat, ha igazán veszélyben forogna a' hon, tettel is fognám igazolni.

Vannak emberek, kik a' Pesti Hirlapot is pecsovicznak nevezik, mert nincs minden cikke „respublica“ „barricade“ „guillotine“ „fegyverre“ 's több hasonló kifejezésekkel spékelve. Ha így uraim, még felhozzátok a' pecsovicz név becsületét.

Ennyit a' modorról.

Végül miután a' t. olvasó közönség pártfogását 's dolgozó társaimnak, kiket egy közelebbi alkalommal névszerint leendek szerencsés bémntatni, közremunkálását esedezem, legyen szabad egy pár szót intézniem a' kegyelet hangján e' lap volt szerkesztőjéhez.

Őn, tisztelt férfin! kezembe adá a' lapot, melynek kezelését tizenhét éven át becsülettel vezette. Tanuja 's osztályrészes voltam egy ideig az örömk- és keserveknek, melyek vajmi sokáig sisyphusi köhengergetéshez hasonlított működésünket kísérték. Ön akkor adá a' vezető tollat kezembe, mikor szabadabb és sikertigerőbb pályatér nyílt föl előttünk. Érzem a' föladat sulyosságát 's gyöngye erőm iránt soha sem voltam elfogult. Egyet igérek. Jól tudom, mikép önnek büszkesége volt, hogy lapját illoyalitással, becsületlenséggel még elenei se vádolhassák. E' nemes érzelmet átöröklöm én is 's törekedni fogok szeplőtlenül megörizni. Legyen ön továbbra is utmutatóm, ta-

nácsadóm és gyámolom. Én őnt isten és világ előtt második atyámnak, magamat pedig ön iránti hálára kötelezettnek vallom bé.

'S ezzel, isten nevében munkára!

Ocsvai Ferencz,
tulajdonos szerkesztő.

Kolozsvár. maj. 14-kén.

Olvasám az országgyűlés iránti kir. leiratot. Ha kérdi valaki: hát milyenek? Csak azt felelem: roszak biz azok.

De még sem oly roszak, mint a' milyeknek híresztelték.

Más szókkal: csak anynyira roszak, hogy ha akarjuk, hasznunkra fordíthatjuk.

Fordítsuk tehát hasznunkra.

Királyi biztosul b. Puchner Antal van kinevezve. Miért nem István, vagy Ferencz József főhercegeink egyike, kiket minden igaz magyar szeret, mert bizik bennök? 's miért oly egyén, kiben nem igen bíznak? 'S miért nem? Mert napjainkban a' magyarok iránt nagyon kevés, sőt semmi rokonszenvet sem mutatott.

Azonban, mert a' kinevezés már megvan, fordítsuk hasznunkra. Éljünk vele békében, azon remény mellett, hogy nincs felülről rosz utasítása az unio ellen.

Legroszabbak a' leirat 1- 2-ik pontjai, melyek „minden egyéb tárgyalás előtt” rendelik: hogy „udvari cancellárt és királyi táblai elnököt választassunk.”

Ezen „minden egyéb tárgyalás előtt” kitétel csakugyan az unio iránt legkisebb jó szándékra sem mutat azoktól, kik e' leiratot szerkesztették. Talán bizony azért sürgették anynyira ezen országgyűlést, hogy legyen ünnepélyes hely, és alkalmunk, hol egy korlátok nélküli választással ujabbán kést döfhessünk hazánk szívébe?!

Isten mentsen minket több cancellártól mind világ végéig!

Én mint jó keresztény azt akarom binni, hogy ezen választást csak a' megszokott táblabírói politicából tették belé. Vagy ha ugy tetszik: mint a' Metternich-lélekvándorlás végvonaglásának utolsó sohajtságát.

De legyen bár miként, anynyi áll: hogy ezen országgyűlésnek a' választás nem teendője; és anynyira nem, hogy kár e' felett tintát és szót vesztegetni.

3-ik pont érinti az uniot. Azon ovatosság, valamit-mondás és nem-akarás, mely e' ponton szembe ötlő, valóban nevetséges. Azok, kik e' leiratot bölcsöként összealkották, vagy szörnyű silány diplomaták, vagy rá akarták szedni magát jó fejedelmünket.

Itt a' kérdés csak az: akarta-e a' magyar király a' két magyar haza egyesülését, mikor az ez iránti törvényt szentesítette, vagy nem? Ha akarta, —s ki lenne felségsértő, az ellenkezőt állítani? — miért burkolják gyanúsító szándékba a' király jó akaratát? Ha nem akarja, úgy nem írja vala alá a' törvényt, 's azon esetben meg sem kellett volna említeni a' leiratban.

Erdély fejedelme jól tudja, hogy Erdély csak az unioért sürgette az országgyűlést; jól tudja, hogy alkotmányos országban a' többség határoz; és hogy e' többség most még a' jogos többség. De tudjuk mi is, hogy ő felsége ezen alkotmányos joggyakorlat ellen semmit sem akar tenni; és tudjuk mindenképp felett azt, hogy jogos többségünk határozatának nyomatékot adni, a' gyáva bujtogatók bárminő nagy száma ellen, 100.000 fegyveres szabad székely áll talpon. 'S — istenemre! — ez elegendő erő bárminő más erdélyi erő ellen.

Fordítsuk tehát hasznunkra ezen pontot is, 's bármily kétséges legyen tartalma, mi mondjuk ki tisztán és határozottan, hogy egyesülni akarunk és fogunk is Magyarországgal.

A' 4-ik pont szól az urbéri viszonyoknak a' földesurak kártalanítása melletti megszüntetéséről. De nehogy azt higgye valaki, mintha

az apríl 3-án kelt kir. leirat ezen tartozások megszüntetését tárgyalta volna. Ebben is meg akarták csinálni jó fejedelmünket és az urbéresket; mert azon leiratban a' leghatározottabban kifejezésekkel volt némi könnyítése igérve az urbéresnek sorsának. Fordítsuk azonban e' pontot hasznunkra, 's az unio kimondásával egyszerre mondjuk ki az urbéri tartozások megszüntetését is.

5-ik pont: a' közterheknek minden személyválogatás nélküli hordozása. Ez már jó; de az unioiban ez is meg van.

6-ik pont: hogy az oláhok állapotáról, polgári és vallásos jogait illetőleg gondoskodás legyen. Ez is jó. Az unio mindkettőt megadja. Vallásuk szintoly jogos vallás leendő, mint minden más vallás; polgári joguk anynyi, mint más nemzeteknek. Mi kell ennél több!

7-ik pont szól a' sajtószabadságról. E' pontra sincs semmi szükség, mert Magyarország sajtószabadsága es sajtótörvényei is sajátunkká válnak.

Fordítsuk tehát az egészet hasznunkra, 's az eredmény leendő: unio.

Nem hagyhatom említés nélkül, miszerint e' leirat latinul van írva. Ugyan kérdem a' cancellariát: miért e' nevetséges rechthaberei-féle gyermekjáték az idő hatalomszavával szemközt? Azonban, mert nem akarom, hogy a' formák tovább is gyilkoljanak, 's előttem minden a' lényeg: ignorálnám e' hibát, 's rögtön átmennék, a' felolvasás és reá nem figyelés után az unio tárgyalására.

Még egyet. Ha a' kir. biztos ur azt akarja, hogy bizalom keletkezzék iránta mindjárt az első napon, ne tartson latin beszédet. Hisz ki nevében fog ő szólni? A' fejedelmében, ki magyar király is. Királyunk pedig már csak magyarul szól hű magyarjaihoz.

Lehet, hogy e' leirat egyes pontjairól más alkalommal részletesebben szólnok.

Pálffy János.

Kolozsvár. maj. 15.

Az a' legutóbbi alap nélküli híreknek nincs vége hossza. Közlebből azt rebesgették, hogy a' szász követek nem akarnak Kolozsvárra jöni, mert az ifjuság demonstratiókra készül ellenök. Nekünk erre semmi megjegyzésünk; szóljon az ifjuságnak alább következő nyilatkozata. Csak egyre figyelmeztetjük szász polgártársinkat. Kolozsvárt az itteni szászokat a' legkisebb bántalommal sem illetik, de Szebenben és Medgyesen gyakoriak a' méltatlan bántalmak a' nemzeti kokárdások ellen. Mi a' szász nemzetörtséget teszszük felelőssé minden bántalmakért.

Nyilatkozat. A' magát szász nemzetű feltolni akaró szász burocracia ármánykodásai között különösen közlebből tett nyilatkozata sértette nemzeti büszkeségünket. E' nyilatkozat t. i. azt mondja: „hogy a' hongyülésre küldendő szász követek személye itt nem leendő bátorságban;” mintha mi nem értenők a' salvus conductus szentségét, mintha mi őket multunk által ily aljas gyanúsításra feljogosítottuk volna.

Ne féljenek önök!... mi egy alkotmányos ország gyermekei vagyunk, 's midőn szabadságunkat akarjuk kivívni, szabadságellenes tettekkel nem fogjuk magunkat bémocskolni; és ha önök azt hiszik, hogy ez által békés átalakulásunkat, közös országunk jövőendő boldogságát biztosítandó országgyűlésünket megakadályozhatják — nagyon csalódnak: keressenek más ürügyet, ez igen gyermekies. Önök csak tettetnek magokat; ha pedig valósággal nem tettetnék, ne féljenek, mert köztünk egy alkotmányos ország követének éppen nincs mit félnie.

A' kolozsv. öszszes ifjuság.

Mi ujság a' királyföldön?

A' dolgok arca változik. Az unio elleni izgatások veszélyes alakot kezdenek ölteni. Baráti üldözöbe vétettek. Szebenben egy magas állású férfi sértetlen maradása iránt az illető polgári hatóság lön felelőssé téve. Egy más, széles ismeretű, loyalis gondolkodású 's szász

érdekekért hűn lelkesülő, de azért az uniot pártoló egyén a' leggorombább személyes bántalmaknak, nyilvános megrohanásnak volt kitéve, 's a' városból egyidőre eltávoztatót, a' kedélyeknek remélhető mentől előbbi lecsillapodása, 's az unio-ügy elvégre is nem meszsze levő diadalának lehető előkészítése tartotta vissza. Brassóban is hasonló eseményekről értesülünk. A' vidéki kisebb városok még nem contrademonstráltak; ki tudja meddig tart. Amert Szebenből, az antiunionisták és nemzet-szabadítók e' gyupontjából, számosan mentek ki, hirdetni az unio elleni ígéket, erősíteni az ingadozókat, téríteni az eltévedteket... Én ez eljárást szerencsétlennek tartom. Ha önök idvesnek hiszik, ám folytassák!

Az oláhok között folyton foly az izgatás. Általános beszéd, hogy oláh és szász propagandistáknak ezeket osztogatának ki. Céljok: az oláhok számára negyedik nemzetiség kivívása, 's míg ez megtörténik, minden diaetái pertractatióknak, magának az unio-nak is felfüggesztése. Az eszközök: gyanúsítása a' magyaroknak, népszerűtlentése a' m.honi új törvényeknek, alávaló koholmányok, u. m. a' magyar ministerium gyengesége, állítólag Pesten létező bizonyos republicanus-párt hatalmával izsztatás, elválasztási szándék osztráitól, hűtlenség a' császárhoz (a' mint öök mondják) 's a' t. Felszólíték több értelmes oláhot, miszerint járnának utána, kik azok, kik így meggyalázzák vérüket. Még eddig siker nem követte. A' vesztegetésnek is meg van a' maga titka 's meg sikere, kivált ha okosan üzetik. *) A' józan rész azonban mindkét oldalról ellenez minden tulzást, 's nem aggódva mit tesznek exeltadoik, egyfelől az unio kérdésnek önkéntes megérlelődésében bíznak, másfelől saját erejükön akarnak majd az országgyűléskor petitio útján föllépni. Részemről nem helyeslem az elsőt, higgadtabb szász honfitársink eme semlegességét, mert a' sült galamb nem esik senki szájába. Nem, az utósóké, mert tudom a' históriából: donec Roma delibérat 'sat. Míg önök józanabb oláhok személyes tekintetében, annak idejében előadandó véleményök erejében bizván, erkölcsileg ugyan erős, de számban kicsiny pártjukat növelni nem igyeksenek, addig a' szédelgők, a' félrevezettettek csoportja döntő sokaságra küzdheti fel magát, 's pedig ha ez értetlen tömeg saját ösztöne és rosz tanácsadói szava után adandó irányt önök fellépésének, ha annak ohajtásait fejezi ki országgyűlési petitiojok, ha talán a' m.országi ujabb népjogok sem elégitik ki önöket, ha ezeken is túl terjednek, vagy az uniot bár miképp is gátlólag formuláztatnak önök követelése, ekkor, ekkor engedjenek meg önök, nekünk ne tovább-bat kell kiáltanunk, 's szavunknak minden áron sikert szereznünk.

Az idő pedig változó, mint kedélyünk és szász polgártársink cocardái. Ad vocem cocarda: öök egy előre szász, ezután erdélyi, Brassóban, Szászvárosban magyar, később német; ma már osztrák cocardát viselnek. Előbb meg lehetős mérséklettséget tanusítanak irányunkban, most már követelők, kihívók, nyíltan bévallott ellenséges irányuak. De azért kedők, eljárásuk a' napi események 's political változások szerinti. Ha győzelmi hírt hoz Olaszhonból a' bécsi hivatalos ujság, ha a' zágrabi lap ellenünk intézett demonstratiókról értesít, ha a' pesti állítólagos republicanus mozgalmakról, a' közönség megzavarásáról, parasztok vagy kismemesség békéltetéséről, ministeri rendeletek iránti engedetlenségről, hazánkfiain közötti vi-

*) Ilyen p. o. az ajándék czim kimondhatná hűösnek az ajándékozást? 'S hogy ha az rendszeresen üzetett a' szász atyafaktól, megvalja azt tekintélyes szász író a' Transsilv. 22 sz. 846-n: Eleink amaz elv nyomán: munera placent hominesque Deusque, nagy inepélyek alkalmával (midőn p. o. cancellárokat nevezének ki alb. meg országgyűlések, idején, midőn jogok szerzéséről vagy fentartásáról van szó, az ország nagyjaihoz ajándékok át járulni. Mondhatom, válik nagyjaink dicséretére.

szalkodásokról szóló híreket közölnék a' lapok, a' régi burocracia fejének itt ott felemelkedését sejtik, ha Kossuth betegségét, Radeczki és Lederer engedetlenkedését a' ministerium parancsolatának olvassák, szóval ha a' dolgok új rendét legkisebbé is veszélylyel fenyegettetni látják — vidámság 's titkos lelki kéjűti fel arczaikon kedvsátorát, clubbokra seregelve hangosan olvassák, metsző észrevételeket tesznek, kurázsit kapnak, neki gyürköznek, insultálnak. Ha ellenben másszínűek a' indósítások, ha a' nép megelégedéséről, a' ministerium erélyes fellépéseiről, új hódításainkról 'sat. beszélnek a' hírek, elborulnak, szárnyaikat lebecsátják, suttognak, mérgelődnek, és — sert isznak vagy préferánczoznak. Szóval: political időjárásunkat a' mi kománk és sógorink arczáról, szeméből és parokájáról a' legnagyobb positivitással leolvashatni.

Hazánk 's szabadságunk nevében kérlek azért szeretett véreim: ne viszálykodjunk, tovább is, felejtjük el a' multat, nyujtsunk békejobbot egymásnak, egyesüljünk a' király, haza, törvény és törvényes ministerium tiszteletében, szeretetében, támogatásában! Ti, a' tiszta magyarságnak közepette élő polgártársaim, nem is képzelték menynyi ellensége van nemzetünknek, menynyi árulója hazánknak, menynyi vérszopója státuséletünknek, menynyi irigye, gyűlölője új szabadságunk-, új hódítványainknak. Azon tömérdek hánytvetett német, cseh, korcs francia 'sat. kik Szebenben mint nyugalmazott tisztek, mint szolgálatban levő general commandoi és kincstári hivatalnokok, mint nyelvmesterek 'sat. a' mi népünk zsírján hízának meg vagy tengeték nyomorult életüket, 's jövőben a' mi vérünk is, a' mi adózásinkból is huzandják fizetésüket, e' tömérdek sehonnai idegen kevés kivétellel most mind ellenünk van, reánk kárrog, alánk áskálódik 's imádkozik bukásunkért. Oh ha e' földre jönétek, hol élni e' sorok írója huzamos évek óta elkárhoztatva van, ha látnátok a' napontai mesterkedéseket a' titkos és nyilvános fondorkodásokat, ha látnátok amaz egyetértést, ama tervszerű sythemizált törekedéseket, azon bámulatos öszsze- és kitartást, melylyel a' magyar haza, magyar szabadság és magyar dicsőség ellen százak ezrek éjjel nappal, szóval tettel, mindenütt mindenhol, mindenben működnek, armánykodnak, szóval: ha látnátok, mint egyesül itt ellenünk minden a' ki nem magyar, magok a' legheterogénebb elemek, bizony mondom nektek, bizalmatok önmagatokban, az unio 's fajunk jövődjé iránt nem volna oly az elbizakodással határos, mély már a' csatát megnyertnek hiszi, mely ellenséget nem is gyanít, gátot nem is ismer 's rövid lelkesedése után tétlenül nyugszik kivivott borostyánain, bizony mondom nektek, egy perczig sem késnétek ti magyarok is bár minő rangu, pártu 's véleményűek valátok eddig, valamenynyien egyesülni, adott és vett sebeitek elfelejteni, karatokat fegyverrel, sziveteket oroszláni bátorsággal felfegyverezni, nem alunni, de örök-éberren lenni, éjjel-nappal résen állni, egyesek, okosak, vigyázók lenni, bizni de el nem bizakodni, félni de meg nem ijedni 's eképp a' mint vérrel szerzők hazánkat, drága áron háromszáz év szenvedéseim nyerők új szabadságinkat, ugy azt minden áron, bár ki irányában, egy hajszálhív hiven megőrizni. Istenemre mondom hazafiak, ha oly egyes lesz önfentartásában, új alkotványa védelmében a' magyar, mint egyesek megrontásában ellenei, nem lesz a' világon hatalom, mely e' kis ázsiai bajnoksereget sirba dönteni képes legyen. Készen legy azért minden perczen az eldöntő csatára drága nemzetem, ti puszták erős fiait, te kunok jászok hős nemzedéke, ti tisztai és dunamelléki izmos magyarok, és végre ti Attilafiak, szeretett székely véreim! Hészen legyetek mondom a' döntő csatára. Elleneink számtalanok. Közöttünk velünk élnek: ki tudja melyik perczben kitörendők. Emlékezzetek meg őseitekre, kik a' földet vérök hullasávaiszterék!

Emlékezzetek maradékaitokra, kik ha a' szabadságért elvérzének, koszorukat tüzendnek sirköveinkre, de kiket, ha gyáván viszsza rettenünk, újra járomba fog a' zsarnok! Emlékezzetek meg ezekre, egyesüljétek, 's mint egy test, egy lélek együtt szabadságban élni vagy dicsően halni.

Udvarhelyszéknek majus 2-ra közgyűlése volt hirdelve követválasztásért. Már majus 1-én bégyült a' fővárosba az értelmes-bek nagyobb része 's a' székháznál oly népes conferentia volt, hogy rendes időben közgyűlésnek megjárta volna. E' népes conferentia kifőzte azt, mit a' holnapi, hibetöleg roppant tömegű gyűlésnek kitaláljon, kivéve a' rögtönzött tisztújítást, mert ez valamint előbbeni határozatunk szerint nem volt idejében, ugy készenleppen lepott meg minket, kik az oly conferentiákban, hol néhányak intézik és osztják a' hivatalokat, családi és vagyoni viszonyaink miatt jelen nem lehetünk.

A' conferentiából követek küldettek pénztárnok Ugron Gáspár és királybíró Ugron Lázár urhoz, őket lemondásra felszólítani. Az előbbi a' többség kívánatára le fog mondani, az utóbbi azt izente, hogy szavazatra kívánja bocsátni, ha kívánja-e' ezt a' többség? 's csak ugymond le. E' hirt estefelé hozták meg a' küldöttek a' város végén levő sörháza, hol rájok vártunk, 's midőn haza akaránk indulni, néhány ifju elvonul sebeseen közöttünk, 's kiáltja hevesen: „le az Ugronokkal.“ 'S alig haladunk száz lépést bé a' városba, nép kezd csoportozni, 's egyszer csak azon veszszük észre, hogy iszonyu néptömeg közt állunk, mely a' fenébbi szavakat ézerszeresen és szakadatlanul ismételve jár körül a' városban. Elment e' tömeg a' városi tizedes háza elébe, kire ráfogták, hogy az Ugronok mellé akarja a' várost uszítani. A' tizedes ur neje kijött, 's jelenté, hogy férjenincs otthon. A' tömeg uem hitte, 's bé akart uézni, de Keresztes Márton tanár ur a' lovagiasság és sajátjog szentségére hivatkozva meggátllá a' tömeget, 's csak azt kérdék a' nőtől: ki melletti áll férje? A' feleletet nem hallottam. Innen a' tömeg egy más ház elébe vonult, hol hírszerint Ugron Lázár ur látogatóban lenni állították. A' ház ablakai sötétek. Kapujában két szekér vár valakire. A' szekereket a' tömeg tovább parancsolja. 'S Ugron Lázárt „látni kívánja.“ Hoszszas láрма után is a' házban semmi nesz a' tömeg egy része megrohanja a' kaput, azon bémegy, hogy a' tisztelet tárgyát kihozza. 'S ekkor Pálfi János hévvel figyelmezteté a' tömeget, hogy nekik most a' szabadságért, a' személy- és vagyonbiztonságért kell küzdeni, 's épp ezért óvakodni a' más tulajdonát szentségtelen kezekkel illetni. A' tömeg elvonult. Le az Ugronokkal! veszszének az Ugronok! szavaknál egyebet hallani nem lehetett. A' székház előtt megállapodik 's egy ifju indítványt tesz, hogy a' Jósika Samu képe, mely most is a' ref. iskola olvasó teremének, 's eképp az iskolának falait fertőzteti, hozassék ki 's ganédombról hozott szalmán égettessék meg. A' könyvtárnok névszerint szólított fel, a' tömeg heves pártolása mellett, hogy a' képet töstént hozza le. A' kívánat következtében a' pompás rámba foglalt kép töstént elhozott, 's midőn feltarták közszemléltre, dühösen rohanta meg a' nép, 's mielőtt tüzre került volna, izreporra törték, 's lángokra veték. Még a' lángok közt sem volt nyugta, ütötte a' ki üthette, 's elménczkedett felette kiki a' mint tudott. Egyik azt kívánta, hogy hamva temetessék az akasztófa alá. Másik azt állította, hogy ott igen tisztességes helyre tétetnék, sokkal alacsonyabb helyre kell — ugymond — tenni, el kell küldeni Ugron Lázárnak. Harmadik azt kívánta, hogy helyére soha kép ne tétessék, 's festessék feketére. Negyedik: irassék a' kép helyére: „Itt függött Jósika Samu 's most azért nincs itt seuki 'stb.“

E' lángok mellett szemébe tűnik egy ijjunak a' székház kapuja fölé falba vésett nagy kő, rámetssze a' kétféjű sas VI-ik Károly idejé-

ből. Le vele — kiálta — le a' kétféjű sassal, 's ezer hang ismétlé. A' székház udvarára lero-han egy csoport, egy roppant lajtorját mint tollat leemel a' ház fedeléről, kiviszi, és a' felső ablakon benyujtván, egy ifju csákánynyal rá-megy, 's a' sasnak kiülő részeit kolopálja. A' főtiszt éppen akkor érkezik, 's éljenekkel fogadtatván, nagy bajjal behajtat a' székház udvarára. Egy ifju a' sas feletti ablakban gertya mellett, egy fejszével kezdi vágni a' képet, 's a' tömeg egy része egy más ház elébe vonulván, lajtorjával huz le egy deszkára festett kétféjű sást, 's visszajő a' székház elébe, hol a' kő sas ismerhetlenné torzult. Tovább megy keresni a' sasokat. Egy kereskedőtől felkéri az ezeltől kitenni szokott sást, de az kinyitván boltját, azt mondja, hogy miután az unio megindult, önkint elpusztította, 's már nincs; innen a' postához mentek 's a' ház falára magosan kiszeggett sasat lajtorjával vette le, és öszszedarabolván felvitte a' piac közepére 's a' többivel együtt egy szemétdombra felrakta és megége. (Vége köv.)

Hírlapvilág. A' P. Hirlap maj. 11-ⁱ számának főczikke felel az Oest. Ztg. azon czikkére, mely az évenkinti 10 millio státusadósság el nem vállalása iránti nyilatkozatát a' P. H. nak ellenségesnek mondván, másodsor is német vérrel indítványozza meghódítani Magyarországot. Az Oest. Ztg. először közjogi szempontból igyekszik ráokoskodni hazánkra a' 10 milliot. A' státusadósságok, ugymond, egy részben a' magyar kamarai jövedelmekre 's nem közadózásra vannak alapítva. Erre a' P. H. utasítja az Oest. Ztg. szerkesztőjét bármely compendiumra a' régi magyar közjogról, honnan megtanulhatja, hogy a' magyar kamarai javak nem a' fejedelem magán tulajdonai. Ha tehát csakugyan vett fel az osztrák kormány adósságot magyar kamarai javakra, ez oly jogtalan tett, mintha valaki szomszédja telkére tábláztatná bé saját tartozását. De tovább megy az osztr. lap szerkesztője, 's nem bizva eléggé közjogi fegyvereibe, a' pragmatica sanctio-ból folyó méltányosságra, sőt a' magyar nagylelkűségre is hivatkozik. Mi a' pragm. sanctiot illeti, ez egy oly kétoldalu kötés Magyarország és az uralkodóház között, mely valamint Magyarországnak nem ad befolyást az austriai tartományok kormányzásába, az austriai kormányt sem hatalmazá fel arra, hogy dolgainkba avatkozzék. Az eddigi szorosabb viszony tehát jogtalan foglalás volt az austriai kormány részéről, melynek eredménye lett, hogy szellemi és anyagi érdekeink alá voltak rendelve és feláldozva az örökös tartományok érdekeinek. És mi fordítottat — kérdi a' P. H. — azon adósságokból, a' kétféjű sasokon kívül, hazánkban bérházásokra? Mutasson az osztr. lap csak egy mföldnyi kőutat. Addig szűnjék meg a' magyar nagylelkűségre hivatkozni. A' másodsori meghódításra vonatkozva ismét kérdi a' P. H.: ugyan mikor hódította meg először német vér Magyarországot? Jó lesz azon nemes vért, mely a' közelebbi napokban szabadságért folyt, nem pazarolni egy dicsőségtelen elnyomó harcra haszontalanul.

A' „Nemzeti“ majus 11-iki számában boszankodását jelenti ki a' magyar ministerium azon hoszszas béketürése fölött, miszerint 28 napig várt, mignem majus 7-én rendelés tétetett Bécsből Mészárosához ministeri tárczája átvétele iránt.

A' „Jelenkor“ majus 9-ikről hasonlag hadügyi dolgokért boszankodik. Miért nem eskették fel még a' katonaságot az alkotmányra? Miért nem kaptak még nemzeti lobogókat? A' magyarral ellenséges szellemű tiszteket miért nem tették le? Miért várparancsnokoskodik Lederer még most is Budapesten? (A' vasárnap jött gyorsszekér azon hirt hozá, miképp egy macskazene miatt a' katonasággali ösz-

szekoczezanás következtében ő főparancsnoksága odább állott Budapestről. E' hír még igazolást vár.) Végül az érintettek czikk önkijes sereg felállítását indítványozza.

Hírülözér. A' Rikán belöli négy ref. egyházvidék majus 2-kán közgyűlést tartott, hol korszerű határozatok keletkeztek az egyházi viszonyok átalakítása iránt. De kiterjesztette a' gyűlés figyelmét politikai kérdésekre is. Értésülvén t. i. hogy némely háromszéki földesurak urbéréseiket az urbéri állományokból részint már tetteg kivették, részint kivetni szándékoznak, megtalálta Horvát Albert főkirálybíró a' végett, hogy ezen kitörést idézhető lépések helyrehozását és megállítását eszközölje. Végül bizottság lön kinevezve a' közlegő országgyűlésnek bényújtandó petíció szerkesztésére, melyben az egyh. közönségnek az unio, mint honunk egyedüli üdve, iránti ohajtása élénken legyen kifejezve.

Vajdahnyadnak apr. 17-re közgyűlése volt kitűzve, melyben a' Hunyadmegye által követség útján átküldendett 12 pont fölött kell vala tanácskozni. Amde városbíró Bucsí Mihály, hogy a' helybeli értelmesebb részt kijátsszodja, bé nem várva a' kitűzött napot, apr. 16-kán tartotta meg a' gyűlést botránys jelenetek kíséretében. A' jelen volt jobb gondolkodásnak csakugyan sikerült kivívni, hogy egy más gyűlés határnapján apr. 26-ka lett kitűzve. Eljött e' nap is, de eredménye lett a' 12 pont megbukása's Gola Lajos és Gligor Mánók követekké választása. Az első, írja levezőnk, gyermeksége óta belé oltott pecsovics szellemü; az utóbbi egy becsületes kereskedő, de a' ki alkalmasint nehezen fogja magát belé találni új helyzetébe.

Algyógyon 50 számból álló nemzetörség alakult.

A' torontál- és bácsmegyei illir vérengzéseket a' ministerium erélyes fellépésének sikerült lecsendesíteni. Nagy-Kikindán, mint közelebről is érintők, a' béke helyre állott. Egy ezredes vezérlete alatt 3,000 ember rendes katonaság hat ágyuval apr. 29-kén Kikinda alatt termett. A' városból egy küldöttség fejr és nemzeti lobogóval kijöven, Kikinda békés állapotát 's önkintes megadását jelenté; mire a' vezér fegyverek átadását parancsolván, diadalmason ment bé a' városba. Majus 1-én a' lázítókat befogták. Nem férnek a' börtönökbe. Radák György nevü föllázító ellillant. A' lázadás főalapja: a' földfelosztás szerencsétlen eszméje. Bécseán majus 2-kán a' lázadók közül 110 volt kikötve, köztük aszszonyok, kaputosok, ráczok és magyarok. Ebből is látszik, hogy nem a' nemzetiség lobogója az, mely alá a' tudatlan tömeget öszsze lehet csodítani.

A' felvidéken is csillapult a' zsidó üldö-

zés a' katonai erőnek egy két helyeni megjelenésével.

Valahára átlátták Bécsben, hogy a' mely törvényt a' magyar király szentesített, azt az osztrák császárnak nem lehet a' végrehajtásban megakadályozni. A' P. H. szerint ő őge a' horvátországi bának, b. Jellasicznak legfelsőbb kézirata által tudára adá, miképp rendíthetlen akarata, hogy Magyarország koronája alatti tartományok kormányának egysége királyi szava és esküjéhez képeest föntartassék és soha sem fogja megengedni, hogy a' törvényes kapocs önkényes rendeletek vagy egy oldalu határozatok által tágíttassék. Mibe képeest a' bán ő felsége által oda utasított, hogy a' magyar ministerium rendeleteit a' kormányzat minden ágaiban teljesítse. Ő felsége a' hadügyben is a' m. ministerium kívánata's törvény szerint rendelkezett. Gr. Latour austriai hadügyministernek meghagyá, hogy minden rendeletekre nézve, melyek az öszszes hadseregre vonatkoznak vagy m. sergeknek külföldöni alkalmazását tárgyazzák, tegye magát érintkezésbe a' m. ministeriummal. Más részről fölszólítá a' nádort, hogy a' magyar hadseregre nézve teendő fontosabb intézkedések az austriai hadügyministerrel érintkezés útján történjék, a' kevésbé lényegesek csak utólagosan közöltessenek.

Hitelesen irhatjuk, miképp ő felsége maj. 7-kén kelt legfelsőbb kézirata által tudván Mészáros ezredessel hadministerré lett kineveztetését, egyszersmind rendelni méltóztatott, hogy ezrede kormányát az alezredesnek azonnal adja át 's ministeri állomását foglalja el.

A' m. honi katonai parancsnokoknak pedig hasonlóan ő felsége tudára adta, hogy a' közelebről hozott törvény szerint a' m. katonaság minden parancsokat a' m. ministerium útján veend. A' fönidézett törvény a' katonai végvidékre is kiterjed.

H. Eszterházinak nagy befolyása van Bécsben. Az angol követtel a' legszivesebb egyetértésben él. Az Adrián angol sorhajók horgonyoznak.

Hrabovszky pétervári várparancsnok megfékezé a' slavoni garázdálkodókat, szivesen ismeré el a' m. ministerium felelősségét, 's csak ennek intésére vár, hogy az egész ilir machinatiót tönkre silányítsa.

Brassóban maj. 4-kén a' székely katonaság és az ott szállásoló Bianchi ezredének egyik csapatja közt öszszeütközés történt, mely végre véres és elkeseredett verekedéssel végződött. Harminczan sebesültek meg; haton veszélyesen, a' többek kevésbé. Oka félreértés, bujtogatás 's tán egy kis szerelmi kaland is volt. Most már az egész dolog lecsöndesült, a' lenygel katonákkal fraternisáltak. A' polgárság el-

len legkisebb kitörés sem volt, 's az öszszeütközés után tett parolás nyilatkozataikkal megvannak elégedve, csak arra kérik a' tüzes székely katonákat, hogy a' székely szolgálóknak udvarlásaikban tartsanak mértéket.

Varasdon egy Lucifer címü német lap indult meg, melyből láthatni, hogy Horvátországban a' többség az orosz- ilir mozgalomnak éppen nem barátja.

A' jövő félévben Kossuth „Kossuth hirlapja“ cím alatt lapot ad ki.

Komárommegyének egy lelkes fia a' többek közt e' következőket írja hozzánk: Komárommegye Már Lajos indítványára két követet küld önök közé, kik elviszik távol testvéreiknek kívánatát 's élő zálogai lesznek vonzó szeretetünknek, tolmácsai szívünk érzetének. E' hazából többen is mennek önök közé, mert az indítványozó felszólítani kérte a' többi megyéket is e' szentügy pártolására. Már Lajos és Beöthi lesznek küldötteink. Fogadják önök ismert barátságokkal.

KÜLFÖLD.

Olaszhon. (Öst. Zeit.) Radetzki marsal Verona melletti tanyájából kimozdult, egyet lépett és megbottott. Albert sardin. király kinek hosszszas cunctatiojáért a' közvélemény már zugni 's még tiszta szándéka iránt is gyanakodni kezdett volt, a' Veronától két órányira fekvő dombokat elfoglalta. A' marsal az Udino bevétele 's Nugent közelsége által neki bátorodva, meghatározta, hogy az ellenséget onnan elűzze. Hat brigade-al apr. 29-én megtámadván, azon inkább alócsapatharc eredménye lett, hogy 40 terhesen sebesültet vittek bé Veronába. Apr. 30-án újra megkezdődött a' most sem tömeg-csak előcsapatharc, mely a' németek vesztésével és visszavonulásával végződött. A' holtak számát nem írják, e' napon 70 sebesült érkezett Veronába. Veronától északra Zsigmond főherczeg állott 's a' nagyobb erő könnyen legyőzhette. Itt egtöbbet vesztett a' Piret ezred, melynek második zászlóaljából 346 közember vesztett el és számos tiszték. Egy 180 főnyi századból 39 ember tért vissza, de tiszt egyetlen egy sem. Tanulságos lehetne a' Haugwitz olasz ezred és az ellenség közti jelenet. Ennek parancsolták a' piemonti sereg jobb szárnya megtámadását. Megtámadta, hanem a' piemontiak a' tüzelést békével kiállották, de nem viszonozták. Midőn a' Haugwitz ezred ezt észrevette, többé nem lehetett rá birni, hogy a' piemontiakra löjjon.

Milanoi hírek szerint a' 35,000 fő aust. sereg Veronában koplal. Sem husa, sem kenyere, csak olasz puliszkával tengődik. A' lovakat a' mezőkre hajtják ki. Modenába nápolyi önkintések érkeztek.

HIRDETÉSEK.

az Erd. Híradó 366-ik számához majus 16-án 1848.

JÉGVERÉS ELLENI BIZTOSÍTÁSI FELSZOLÍTÁS.

(4) Korán ujula ki a' természet, 's korán gyönyörködteti a' mezei gazdát öszvetései szép és reményteljességével, de éppen oly korán ébresztettek keblében a' terhes fellegek dörgései által aggodalmak, néhány percz elégséges a' jégvihar dulásai által hosszszas és költséges fáradozása jutalmát semmivé tenni. Ily veszélyek elhárítása okáért sietünk ezennel minden t. cz. mezei gazdát tisztelettel felszólítani, ne késsenek vetéseiket jégvihar ellen biztosítani, annál is inkább, mivel későbbi beállaskor is ugyan azon díj marad, míg más felől az előre nem látható 's korán bé következhető jégvihar helyre hozhatatlan károkat okozhat. Kolozsvártt aprilis 7-kén 1848.

A' cs. kir. megerősítést nyert erdélyi kölesönös jégkármentő társulat igazgatósága.

BIZTOSITNI LEHET ERDÉLYBEN.

Kolozsvártt, az intézet igazgató-ságánál belsőközéputca 542 szám.)
Alvinczen Simon Gergely,
Abrudbányán Fűzi Mihály
Brassóban Bogner Dániel Gottfried
Beszterczén Schankebank János

Bozsbán Thót Samu
Déván Thót László
Dézsen Nagy Alajos
N. Enyeden Vajda Dániel
Fogarásban Zerbes Károly
K. Fejérvártt Váradí Károly

N. Szebenben Zúrner Ferencz
Segesvártt Wolf Ferencz
Szerdahelytt Löv Vilmos
Sz. Somlyón Huberth Iván
Tekében Weber Mih. Fridrik
Tordán Vélies Lajos
Gidófalván Vajna Károly
Hátszegen Wagner Károly
B. Hunyadon Holczer Vilmos
N. Hondán Jánosi István
N. Ikládon Csiki Jozsef
Körösbányán Baló Samu

Kőhalomban Nagelschmidt Aug. Fridrik
D. Sz. Mártonban Iszlai Lajos
Sz. Régenben Seibriger és Schuller
Szászvároson Molnár Ferencz
M. Sárdon Farkas Imre
Széken ifj. Simkovith Márton
Sz. Udvarhelytt Cimbalmos Lajos
K. Vásárhelytt Kovács Dániel
M. Vásárhelytt Hellvig Frigyes
O. Vásárhelytt Méhesi Jozsef
Zalathán Mihály Gergely
Zilahon Deáki Samu uraknál. (3)

(2) Kolozsvárhoz kétórányi távolrágra a' kóródi határszélen levő mé-tai erdőben, igen jó minőségü, 's laajdonásu 400, öl hántat tűzifa jelen majus 16-kán közárverés útján, a' többet ígérőknek, a' hely színén, készpénz fizetés mellett eladó. (1)

(2) Kolozsvártt egy tisztességes polgárházhoz, egy jó becsületes leány bévétetik házkörüli alkalmazás, és va-

rás végett, fizetés és ebéde a' befogadó asztalánál, ajánlatik; szállását szü-lőinél vagy rokounál tartandó. Bővebb tudósítást a' NAGYPIPA címü kereskedésbe találhatni

Ugyan ezen kereskedésbe talál-tó mindennemü kész fejérmükre, férfi és nők számára, figyelmzettetik minden, ki olyast mérsékelt áron és jól varva megszerezhetni kíván. (3)

Szerkeszti és saját betűlivel nyomatja Ocsvai Ferencz.